

Boganmeldelse: Bevidst Ulydighed

Wolfi Landstreicher: Willful Disobedience

Ardent Press 2009, Engelsk, 304 sider.

Willful Disobedience (WD) var et magasin som blev udgivet af den amerikanske anarkist Wolfi Landstreicher mellem 1996 og 2006. I 2009 samledes teksterne i denne ganske solide bog på over 300 sider. I WD udforskede og fremførte Wolfi Landstreicher en individualistisk og oprørsk anarkisme som ikke går på kompromis med nogen former for tvang og undertrykkelse, heller ikke de som eksisterer inden for anarkistiske subkulturer, og holdt altid fokus på den totale omvæltning af samfundsforholdene; en revolution som ikke er et mål i sig selv, men som er forudsætningen for ethvert menneskes frihed til at bestemme over sit liv og sine forbindelse med andre individer – med Wolfi Landstreichers ord: en kollektiv bevægelse hen imod individuel realisering.

Wolfi Landstreicher henvender sig først og fremmest til anarkister og andre rebeller i sit forsøg på at skabe en dybdegående kritik af staten og dens institutioner og af alle andre strukturer og moraler som undertrykker individets frie udfoldelse i frit fællesskab med andre. Venstrefløjen, syndikalisme, teknologi, religion, familien, staten og meget andet bliver endevendt og målt mod den eneste målestok som har værdi: individets behov og vilje. Her tages ingen hensyn til historiske relikvier og ømme punkter indenfor den anarkistiske bevægelse. I Landstreichers optik er og bør anarkismen være en levende og dermed foranderlig bevægelse som hele tiden udvikler sig hen imod en dybere forståelse af frihed, magt og undertrykkelse, og som giver individet de idémæssige våben som det behøver for at angribe den virkelighed som undertrykker det. Netop det, at skærpe anarkismens ideer og teoretiske redskaber, er efter min mening det som Landstreicher lykkes med i denne bog, og det er årsagen til at den stadig er værd at læse 10-20 år efter at teksterne blev skrevet. Der løber en tydelig tråd gennem bogen, og selv hvis man ikke er enig i alle synspunkter så er det interessant at følge hvordan forfatteren konsekvent skaber grundlaget for en anarkisme som ikke står tilbage for at angribe magten i alle dens manifestationer.

Et af de punkter hvor Landstreichers tekster efter min mening er svagest er hans kritik af feminisme, som oftest giver indtryk af en mere personlig irritation og overfladisk analyse. Det er sandt at den feminisme som han kritiserer – med fokus på kampe for rettigheder, reformistiske tiltag, identiteter, skyldfølelse og til og med politiske partier – eksisterer, også inden for den anarkistiske bevægelse, men den er ikke den eneste form for feminisme, og den har også kritiserets af antiautoritære feminister.¹

Der hvor teksterne står stærkest er blandt andet i den ikke-primitivistiske civilisationskritik som har sine rødder dybt plantet i den individualistiske anarkismes historie. Landstreicher har intet behov for den utopi som skabes som et spejlbillede af oprindelige folkeslag. Fremtiden og dens muligheder opstår i det øjeblik vi nedriver de institutioner og teknologier som opretholder den herskende orden, og alle forsøg på at skabe skitser for fremtidens samfund er i bedste fald spild af tid og i værste fald grundlaget for nye autoriteter.

---

¹ Se f.eks. denne direkte kritik af Landstreicher fra et feministisk og anarkistisk synspunkt:
<http://theanarchistlibrary.org/library/lilith-gender-disobedience-antifeminism-and-insurrectionist-non-dialogue>

Han skriver:

”[...] det som alle civiliserede samfund har til fælles er at de som lever i dem systematisk får eksproprieret sine liv. Kritikken af domesticering [...] står til rådighed som et brugbart redskab til at forstå dette. Hvad er domesticering andet end når et væsen eksproprierer et andet væsens liv og udnytter det til sine egne formål? Civilisationer består altså af den systematiske og institutionaliserede domesticering af den enorme majoritet, udført af de få som tjener på dette netværk af dominans.

Altså må den revolutionære process hvor vi tilbagetager vore liv også indebære at vi afvikler vores civilisering og bortkaster vores domesticering. [...] Det betyder at vi bliver ukontrollerbare individer som i frit samvær med andre er i stand til at tage og udføre de beslutninger som påvirker vores liv.” (s. 213-214)

Det er desuden tankevækkende at de repressive teknologier (og her mener jeg ikke blot de som anvendes af politiet, men også de som vi frivilligt kontrollerer og overvåger os selv med i hverdagen: mobiltelefoner, sociale medier, etc.) som Landstreicher nævner i sine tekster har udviklet sig i et sådant tempo at eksemplerne allerede virker forældede, samtidigt som højere og højere niveauer af overvågning og kontrol konstant bliver normaliseret.

Også det kompromisløse fokus på behovet for øjeblikkeligt oprør er et af bogens stærkeste punkter. Her finder vi forståelsen af at det individuelle og sociale oprør ikke står i modsætning til hinanden; tværtimod så er det individuelle oprør forudsætningen for at det sociale oprør kan begynde, mens det sociale oprør er forudsætningen for at fuldføre det individuelle oprør. Inspirationen fra de italienske insurrektionære anarkister, især Alfredo M. Bonanno, Massimo Passamani og den anonymt udgivne pamflet *At Dagers Drawn*², er tydelig, og flere gange støder man på omformuleringer og uddybninger af disse inspirationskilder.

Wolfi Landstreichers tekster har været en stor inspiration for mig – især pamfletten *Against the Logic of Submission*, som også er inkluderet i WD, havde stor betydelse for mig da jeg første gang læste den – og selvom jeg nu har lidt mere kritisk distance til hans synspunkter så er det en glæde for mig at endelig have fået fat på denne bog. Som sagt er den overfladiske kritik af feminisme et svagt punkt, men også det til tider næsten dogmatiske forsøg på at kritisere alt, slår nogle gange fejl og bliver til en ligegyldig og virkelighedsfjern teoretiseren. Ikke desto mindre så fastholder Landstreicher i de fleste af teksterne et konsekvent fokus på den totale omvæltning af samfundet som er forudsætningen for individuel frihed og glæde og slår ubarmhjertigt ned på alle selvmodsigelser i den anarkistiske bevægelse og på alle samfundets autoriteter: for en kollektiv bevægelse hen imod individuel realisering.

En medskyldig landstryger (Benzin på Bålet)

---

² *Ai ferri corti con l'esistente, i suoi difensori e i suoi falsi critici*. Oversat til dansk af BPB under titlen Krig På Kniven.